

Beredskabsplan vedrørende overgreb

Dragør Kommune

Maj 2024

DRAGØR
KOMMUNE

Indhold

1	Indledning	3
2	Definition på seksuelle overgreb, fysisk og psykisk vold	4
2.1	Definition på vold	4
2.2	Definition på psykisk vold	4
2.3	Definition på seksuelle overgreb	5
2.4	Definition af digitale krænkelser	5
3	Tidlig forebyggelse og opsporing	7
3.1	Tegn og reaktioner på seksuelle, psykiske og fysiske overgreb	7
3.1.1	Opsporing og tegn på mistrivsel som kan være tegn på fysisk, psykisk og seksuelt overgreb	8
3.1.2	Fokus på særlige børnegrupper i forbindelse med overgreb	9
3.1.3	Børn og unge, som begår overgreb på andre børn	10
4	Håndtering og underretningspligt	12
4.1	Skærpet underretningspligt	13
4.2	Hvad skal en underretning indeholde?	13
4.2.1	Hvornår skal forældrene inddrages ved underretning om vold eller seksuelle overgreb?	14
5	Handleguide i forhold til hvem mistanken retter sig mod	15
5.1	Beredskabsplan	15
5.1.1	Når mistanken retter sig mod forældre/stedforældre/værge	16
5.1.2	Når mistanken retter sig mod andre i barnets netværk eller en ukendt	17
5.1.3	Når mistanken retter sig mod en ansat, hvor barnet eller den unge er i institution	17
5.2	Implementering af beredskabet på børne- og ungeområdet	20
5.2.1	Beredskabets ansvarshavende på børne- og ungeområdet	21
6	Relevante henvisninger	23

1 Indledning

”Kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse og tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge og til behandling af sager om sådanne overgreb. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.”
Barnets Lov §15 stk. 2

Beredskabsplanen retter sig mod alle medarbejdere og ledere i Dragør kommune, hvor en del af deres arbejde består i at have kontakt med børn og unge under 18 år.

Beredskabsplanens formål er at sikre, at du som medarbejder eller leder kender til egen rolle og ansvar og ved, hvordan du skal håndtere situationer, når der opstår en bekymring, mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb.

Beredskabsplanen anviser konkrete handlemuligheder og formidler viden om forebyggelse, tegn og reaktioner i forhold til overgreb og beskriver, hvordan du skal reagere, når du får viden eller mistanke om, at et barn eller en ung udsættes for overgreb.

Beredskabsplanen formidler herudover kommunens organisering på området og skal bidrage til at skabe et fælles vidensgrundlag for arbejdet med forebyggelse af overgreb i kommunens institutioner – det vil sige dagtilbud, skoler og afdelinger, som arbejder med børn og unge.

De enkelte institutioner skal på baggrund af beredskabsplanen sikre, at der blandt medarbejdere bliver kendskab til beredskabsplanen samt værdier og normer i det forebyggende arbejde, så der skabes et trygt miljø, hvor børn og unge ikke udsættes for vold og seksuelle overgreb.

Arbejdet med planen skal afspejles i et lokalt beredskab på hver institution i form af politikker, regler, procedurer eller arbejdsgange, der danner grundlag for det forebyggende og opsporende arbejde i det enkelte tilbud.

I forbindelse med udarbejdelse og udbredelse af beredskabsplanen i den enkelte institution, kan der med fordel hentes inspiration hos SISO - Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn.

Beredskabet skal bidrage til at sikre en hurtig, ensartet og professionel håndtering af alle typer af overgrebssager.

Denne beredskabsplan afløser ”Beredskabsplan og handleguide ved overgreb mod børn og unge” af 22. juni 2017.

2 Definition på seksuelle overgreb, samt fysisk og psykisk vold

For at kunne forebygge, observere og reagere på viden eller mistanke om vold, seksuelle overgreb er det nødvendigt at definere, hvordan vi forstår vold og seksuelle overgreb, så der handles korrekt, når et barn eller en ung gennem tale, leg eller handling "fortæller" om overgreb.

Et overgreb kendetegnes ved, at der er en ubalance i magtforholdet mellem offer og krænker, eksempelvis med hensyn til alder og modenhed. Ofte vil overgrebet også være omgærdet af hemmeligholdelse, skam, trusler mv.

2.1 Definition på fysisk vold

Vold er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Uanset voldens karakter, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, samt fra andre børn og unge omkring børn og unge, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet eller den unge. Enhver form for vold bringer barnet eller den unges udvikling, trivsel og sundhed i fare. Vold er udtryk for, at barnet eller den unge ikke frivilligt indgår i den handling, der begås.

Se mere om fysisk vold på:

- <https://www.sbst.dk/boern/overgreb/om-overgreb/om-fysiske-og-psykiske-overgreb>

2.2 Definition på psykisk vold

Psykisk vold imod børn og unge er gentagne handlinger, som nedgør, ydmyger, krænker, manipulerer, truer eller isolerer børn og unge. Handlingerne kan ske i affekt eller være planlagte og have til formål at kontrollere eller begrænse den voldsudsattes livsudfoldelse.

Der kan være tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, samt fra andre børn og unge omkring børn og unge, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet eller den unge. Enhver form for psykisk vold bringer barnet eller den unges udvikling, trivsel og sundhed i fare.

Både psykisk og fysisk vold kan foregå i mange typer af relationer og kontekster og kan optræde alene eller sammen med andre voldsformer som fx seksuel vold eller overgreb. Hertil kommer, at psykisk vold grænser op til og overlapper med voldsformer som økonomisk vold, digital vold, negativ social kontrol og stalking. Det kan derfor være vanskeligt i nogle konkrete situationer at skelne mellem psykisk vold og disse voldsformer.

Se mere vedr. psykisk vold på:

- <https://levudenvold.dk/for-fagfolk/lovgivningen/socialfaglig-definition-af-psykisk-vold/>
- <https://politi.dk/anmeld-kriminalitet/stalking-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer/anmeld-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer>

2.3 Definition på seksuelle overgreb

Den voksne bruger barnet eller den unge til at tilfredsstille sine egne eller andres seksuelle behov. Det kan eksempelvis ske ved, at den voksne lokker eller presser barnet eller den unge til at deltage i seksuelle handlinger.

Seksuelle overgreb mod børn er karakteriseret ved at:

- Den voksne udnytter barnets eller den unges tillid
- Det seksuelle overgreb krænker barnets eller den unges integritet
- Det er en handling, som barnet eller den unge ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til at give samtykke til
- Det seksuelle overgreb er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser, eller et udtryk for børn og unge, der udsætter andre børn og unge for seksuelt grænseoverskridende adfærd
- Det er en handling, som overskrider samfundets lovgivning og den almindelige moral

I vurderingen af et overgreb skelnes der mellem overgreb af typen 'hands on' såsom berøring, frottage, penetration samt forsøg herpå og 'hands off' såsom blufærdighedskrænkelser som blottelser og offentlig onani, beluring samt verbalt krænkende adfærd

Se mere om seksuelle overgreb på:

- <https://www.sbst.dk/boern/overgreb/om-overgreb/om-seksuelle-overgreb>

2.4 Definition af digitale krænkelser

Digitale krænkelser er et bredt begreb, der spænder over en lang række krænkende handlinger, som sker på internettet, sociale medier eller via digitale enheder. Digitale krænkelser kan være ulovlige, men behøver ikke at være det. Fælles for dem er, at de er dækker over grænseoverskridende, uønskede og ubehagelige oplevelser på nettet, og at de ofte har konsekvenser for hele barnets eller den unges hverdagsliv. Digitale krænkelser kan være nøgenbilleder, trusler, chikane på nettet, mobning og seksuelt betonedede ting.

Seksualiseret digital krænkelse

Seksualiserede digitale krænkelse er en underkategori til digitale krænkelse og her indebærer krænkelsen en seksualisering.

Seksualiserede digitale krænkelse kan defineres som alle uønskede seksuelle handlinger, der foregår på nettet. Det omfatter handlinger, hvor billeder, videoer, indlæg, beskeder eller sider bliver anvendt på en måde, så et barn eller en ung eksempelvis føler sig truet, udnyttet, tvunget, ydmyget, udstillet, seksualiseret, diskrimineret, ked af det, bange eller bekymret.

Seksualiseret digitale krænkelse kan eksempelvis omhandle:

- Ulovlig billede- og videodeling: Hvis et barn eller en ung har fået delt et nøgenbillede eller en video på nettet uden selv at have givet samtykke eller tilladelse. Hvis barnet eller den unge på billedet er under 18 år på tidspunktet, hvor billedet er taget, kan personen/-erne, der har delt eller er i besiddelse af billedet, blive dømt for børneporno
- Grooming: Begrebet 'online-grooming' anvendes om situationer, hvor en voksen eller ældre og mere erfaren ung via internettet skaber kontakt til et barn/den unge og udvikler et venskabsforhold gennem forførelse, manipulation og løgne. Målet er en gradvis overtalelse af barnet/den unge til at medvirke i seksuelle aktiviteter på den voksnes præmisser. Handlingerne kan, selvom de ikke fører til et fysisk møde, efter omstændighederne straffes som forsøg på seksuelle overgreb
- Afpresning: Hvis en uvedkommende får adgang til private intime billeder / videoer af en et barn eller en ung og truer med at offentliggøre dem, hvis ikke personen sender flere billeder eller betaler penge

Seksualiserede digitale krænkelse er alvorlige. Det har alvorlige konsekvenser og det bør tages lige så alvorligt, som fysisk seksuelle overgreb.

Se mere om seksualiseret digital krænkelse på:

- <https://redbarnet.dk/foraelldre/kraenkelser-og-ubehagelige-oplevelser-paa-nettet/>

3 Tidlig forebyggelse og opsporing

I arbejdet med børn og unge er tidlig opsporing af fysisk eller psykisk vold og seksuelle overgreb (herunder også digitale krænkelser) vigtigt.

God faglighed og åbenhed handler ikke kun om viden og opmærksomhed på vold og seksuelle overgreb i sig selv men også om, hvordan vi omgås hinanden i hverdagen. I den sammenhæng er det vigtigt at have fokus på samværsformerne mellem børn og voksne i institutionen, skolen mv.

Den tidligt opbyggende og forebyggende indsats foregår i det daglige arbejde i daginstitutioner, skoler, ungdomsuddannelser, jobcentre og i foreningslivet m.m.

Hvordan er kulturen på arbejdspladsen?

Faglig opmærksomhed på barnets eller den unges handlemuligheder, grænseoverskridende og uhensigtsmæssige samværsformer (verbalt og kropsligt) er centralt i indsatsen for at forebygge og opspore, om der begås overgreb eller et barn eller ung har oplevet noget, der ligger inden for tolkningen af et overgreb.

Nogle af de spørgsmål, som man eksempelvis kunne stille for at sætte emnet på dagsordenen og en refleksion i gang på arbejdspladsen, kunne være:

- Har vi her på institutionen den nødvendige viden om børns eller unges seksualitet?
- Hvordan reagerer og handler man selv, hvis man får mistanke om et overgreb?
- Hvilket sprog og tone anvender vi voksne indbyrdes – og i forhold til børnene eller de unge?
- Er det i orden, at forældre taler hårdt til barnet eller den unge i en opkørt situation?
- Hvordan er normerne omkring sprog og omgangsformer børn/unge/forældre imellem?
- Hvornår er man som fagperson alene med børn, og hvordan er man det?
- Hvornår er et større barns fysiske interesse for et mindre barn naturlig og i orden?

3.1 Tegn og reaktioner på seksuelle, psykiske og fysiske overgreb

Mulige tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb kan have mange forskellige udtryk. I det følgende er der beskrevet en række specifikke opmærksomhedspunkter, der giver anledning til en særlig bevågenhed, og hvor der eventuelt også kan være tale om, at et barn har været udsat for overgreb.

Det er vigtigt at nævne, at disse tegn og reaktioner ikke er udtømmende. Der findes ikke entydige tegn og signaler på, at et barn eller en ung har været udsat for vold eller seksuelle overgreb. Manglende trivsel kan også være udtryk for andre former for omsorgssvigt.

Den faglige viden om tegn og reaktioner skal altid sættes i forhold til den viden, man har om det konkrete barn og dets familie. Hvor gammelt er barnet? Hvor modent er barnet? Hvordan er barnets livsvilkår, og i hvilken kontekst kommer barnets mistrivsel eller bekymrende adfærd til udtryk? Hvad er konkret observeret, og hvad har barnet eventuelt selv konkret givet udtryk for?

Se bekymringsbarometeret:

- <https://fønix-sjælland.dk/bekymringsbarometer>

3.1.1 Opsporing og tegn på mistrivsel som kan være tegn på fysisk, psykisk og seksuelt overgreb

Mange af de tegn børn og unge viser kan have forskellige årsager. Der er ingen sikre tegn, der entydigt viser, at børn har været udsat for overgreb. Derfor er tegnene ikke en afkrydsningsliste, da barnet kan udvise alt – fra ingen til mange symptomer.

Markante og negative ændringer i barnets/den unges adfærd bør derfor altid give anledning til drøftelser med kolleger for at afklare, om der er behov for hjælp eller støtte til barnet eller den unge.

Opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på fysisk, psykisk og seksuel overgreb:

- Påfaldende seksualiseret eller voldelig adfærd
- Pludselig ændret adfærd
- Ufrivillig vandladning og/eller afføring
- Påfaldende ændring i påklædning og kropsholdning
- Påfaldende angstsymptomer og utryghed
- Pludselig eller påfaldende modvilje mod at være sammen med en bestemt person
- Fysiske tegn f.eks. blå mærker, brændemærker, rifter, sår, udfald, blødninger og klamydia
- Søvnforstyrrelser
- Spiseforstyrrelser
- Psykosomatiske klager
- Udadreagerende adfærd med aggressivitet eller indadvendt adfærd med tilbagetrækning
- Koncentrationsbesvær
- Lavt selvværd
- Angst, opgivenhed, depression

- Selvdestruktiv adfærd / cutting
- Regredierende adfærd
- Vedholdende tavshed
- Overtilpasset
- Vold

Vold og seksuelle overgreb kan forekomme i alle familier og samfundslag, men følgende faktorer øger risikoen for overgreb:

- Opvækst under ustabile familieforhold og manglende omsorg
- Forældre med misbrugsproblemer og psykisk sygdom
- Vold i hjemmet
- Mange skoleskift
- Belastende oplevelser i familien (sygdom/død)
- Børn med handicap
- Børn i risiko for anbringelse

3.1.2 Fokus på særlige børnegrupper i forbindelse med overgreb

Gennem forskellige nationale og internationale studier og forskning er det blevet synligt, at særligt 2 grupper af børn oftere udsættes for overgreb end øvrige børn, hvorfor der bør rettes en særlig opmærksomhed omkring forebyggelsen og indsatsen i forhold til disse børn.

Børn og unge med funktionsnedsættelser

Børn og unge med funktionsnedsættelser kan være særligt udsatte i forhold til seksuelle overgreb. En undersøgelse foretaget af SISO1 i 2007 peger særligt på denne problematik. Måske har barnet/den unge kommunikationsvanskeligheder, der for fagpersonen kan gøre det vanskeligt at tolke adfærd, tegn og reaktioner. Det er derfor af væsentlig betydning, at fagpersonen kender barnets funktionsnedsættelser og barnets mulighed for at kommunikere. Udgangspunktet er, at man som fagperson skal være opmærksom.

Børn og unge anbragt uden for hjemmet

Flere undersøgelser peger på en mulig sammenhæng mellem børns vanskelige opvækstvilkår og risikoen for, at de bliver udsat for seksuelle overgreb. AKF2 og SISO's undersøgelser viser,

at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, er i 2 til 3 gange større risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb.

Manglende stabilitet og omsorg fra forældrenes side under opvæksten betyder, at de anbragte børn kan have særlige behov for omsorg og opmærksomhed. I sig selv kan det øge deres sårbarhed og risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb, der måske begynder som eller forveksles med interesse, varme og omsorg. Desuden har en del af børnene i opvæksten oplevet grænseoverskridende adfærd fra voksnes side, hvilket kan medføre, at de ikke kender deres egne grænser særlig godt og generelt har svært ved at sætte grænser i forhold til andre.

3.1.3 Børn og unge, som begår overgreb på andre børn

Der skelnes mellem to begreber 'seksuelt bekymrende adfærd' og 'seksuelt krænkende adfærd' (i modsætning til en normativ seksuel adfærd).

Seksuelt bekymrende adfærd afhænger af barnets eller den unges alder, funktionsniveau, mentale udvikling og seksuelle udviklingsstadiet samt adfærdens alvor.

Seksuelt bekymrende adfærd kan blandt andet omfatte seksualiserende adfærd. Dvs. en ekstrem, konstant og/eller ikke alderssvarende interesse for seksualitet, hvilket eksempelvis kan være tilfældet, når et barn eller en ung finder almene ting seksuelt stimulerende eller er ekstremt optaget af eksempelvis kønsorganer.

Verbalt krænkende adfærd kan også være bekymrende, når barnet eller den unge bruger voldsomt og seksuelt nedladende sprog og/eller har en indladende adfærd over for andre, hvor neutrale emner tillægges seksuelt indhold. Bekymrende seksuel adfærd kan desuden vise sig som bekymrende seksuelle fantasier eller bekymrende seksuel viden, fx når barnets viden ikke er alderssvarende.

Derudover kan et barn eller en ung udvise seksuelt bekymrende adfærd via blottelser og andre blufærdighedskrænkelser eller såkaldt frottage, dvs. når barnet eller den unge fx gnider sig med genstande for at opnå seksuel tilfredsstillelse. Af andre seksuelt bekymrende handlinger kan nævnes hyperonani, overværelse af porno/børneporno eller overgreb på dyr. Seksuelt bekymrende adfærd kan i øvrigt være relateret til brugen af medier, eksempelvis som seksualiserende beskeder (sexting), deling på sociale medier af foto/video af sig selv med seksuelt indhold eller opfordring til seksuel kontakt på nettet via chatfora.

Seksuelt krænkende adfærd vil altid involvere et eller flere børn eller unge. Barnet eller den unge kan dog udvise seksuelt bekymrende adfærd samtidig med – eller forud for – den krænkende handling.

Seksuelt krænkende adfærd over for yngre børn og jævnaldrende dækker over forskellige typer adfærd, herunder blottelse af kønsdele, upassende seksuelle berøringer, simulering af seksuelle handlinger, påtvungen seksuel ageren eller påtvungen eksponering for seksuelt materiale, online deling af seksuelt materiale samt deciderede seksuelle overgreb herunder penetration. Når adfærden er rettet mod et eller flere ofre, kan det karakteriseres som et seksuelt overgreb.

Der er tale om et overgreb, når et barn eller en ung inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke kan forstå rækkevidden af, udviklingsmæssigt ikke er parat til, og derfor ikke kan give tilladelse til, og/eller aktiviteter af denne karakter, der overskrider samfundets sociale eller retslige normer.

4 Håndtering og underretningspligt

Enhver person der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for vanrøgt eller andre forhold, som er til fare for dets udvikling, trivsel og sundhed, herunder vold, mishandling, seksuelle overgreb, digitale krænkelser, omskæring af piger m.v., har pligt til at underrette kommunen. Det kan bl.a. være i situationer, hvor borgeren/medarbejderen bliver bekendt med, at barnet eller den unge udsættes for fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb.

For at kunne forebygge, observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb, er det nødvendigt at skabe en fælles forståelse af og viden om, hvordan vi forstår de konkrete observationer, og hvordan der skal handles, og hvordan det sikres, at der er tilstrækkelig åbenhed og dialog på arbejdspladsen i forhold til at italesætte sine observationer.

Dragør Kommune har valgt at tage afsæt i de definitioner, der på nationalt plan er udmeldt af SISO.

Viden om eller mistanke om fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb kan inddeles i tre forskellige niveauer:

- Bekymring
- Mistanke
- Konkret viden

Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er signaler på mistrivsel hos et barn eller i dets familie. Her er der ikke tale om, at man har en konkret viden om, at der er begået en konkret handling af en bestemt person. Her er heller ikke tale om en bestyrket mistanke. Bekymringen skal således i første omgang føre til en skærpet observation af barnet/den unge i en periode og samtaler med forældrene, med mindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb (fysisk, psykisk eller seksuelt). Disse observationer skal drøftes med den nærmeste leder.

Mistanke

Ved mistanke - forstås mere end blot en bekymring, og kræver øjeblikkelig handling. Det kan f.eks. handle om, at barnet/den unge er eller kan have været udsat for en seksuel overskridende adfærd (fysisk eller digitalt) eller en fysisk/psykisk voldelig handling fra enten en voksen eller et andet barn/ung. Mistanke kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet/den unge, barnets/den unges egne udsagn om hændelsen, der har fundet sted, udsagn fra andre fx børn/unge eller oplysninger fremkommet på anden måde. Disse sager skal drøftes med den nærmeste leder, og der skal udarbejdes en underretning, jf. handleguiden.

Konkret viden

Konkret viden handler om, at et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling fx et overgreb begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet/den unge selv, fra tilståelse fra krænkeren, fra vidner eller fra observerede fysiske tegn. Disser sager kræver øjeblikkelig handling og skal drøftes med den nærmeste leder, og der skal udarbejdes en underretning, jf. handleguiden.

4.1 Skærpet underretningspligt

Barnets Lov §133 præciserer, at personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette, hvis man under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at:

1. et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
2. et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte pga. de vordende forældres forhold fx misbrug, psykisk sygdom
3. et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte pga. barnets/den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten
4. et barn/ung har været udsat for overgreb – fysisk/psykisk eller seksuelt

Den skærpede underretningspligt gælder også selvom, der allerede er etableret et samarbejde med Børne-, Unge- og Familierådgivningen i Dragør Kommune om barnet eller den unge.

Bestemmelsen indebærer ikke, at den der underretter skal indhente samtykke eller forsøge at indhente samtykke fra forældrene forud for en underretning, men den, der underretter, bør altid overveje, om forældrene skal orienteres om, at underretningen i forhold til det fremtidige samarbejde med familie. Underretningspligten vil dog altid have forrang i forhold til den fare for brud på et tillidsforhold, som en underretning vil kunne medføre. Såfremt underretningen drejer sig om en mistanke om overgreb begået af en eller begge forældre eller andre nærtstående familiemedlemmer skal forældrene **ikke** orienteres om underretningen.

Underretningspligten er personlig. Det betyder, at man på trods af evt. uenighed med sin leder om hvorvidt, der skal udarbejdes en underretning har pligt til at underrette, hvis man har mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb.

4.2 Hvad skal en underretning indeholde?

Indholdet i en underretning i forbindelse med bekymring, mistanke eller viden om overgreb skal være så konkret og objektivt beskrivende som muligt.

Som udgangspunkt bør underretningen indeholde:

- Ajourførte data på både børn, unge og forældre. Hvis der er viden om det herunder også hvem, der har forældremyndigheden og barnets, den unges bopæls kommune

- Konkrete datoer for episoder og beskrivelse af observationer
- Hvad er observeret, hvornår og under hvilke omstændigheder?
- Undlad tolkninger og vurderinger
- Beskriv barnets fysiske, psykiske og sociale forhold. f.eks. relationskompetence, motivation for at lære, kompetencen til at interagere med sin omverden, og her være nysgerrig og undersøgende
- Beskriv barnets ressourcer og vanskeligheder

4.2.1 Hvornår skal forældrene inddrages ved underretning om vold eller seksuelle overgreb?

Forældrene skal som udgangspunkt altid orienteres og inddrages. Der gælder dog særlige forhold, når det drejer sig om vold eller seksuelle overgreb, hvis mistanken retter sig mod en eller begge forældre. I disse tilfælde orienteres forældrene **ikke** om underretningen.

Hvis du er i tvivl om, hvordan du skal forholde dig til en eventuel underretning om fysisk og psykisk vold samt seksuel overgreb, kan du kontakte Børne-, Unge- og Familierådgivningen akutvagt. Her kan du få nærmere råd og vejledning.

Underretningen fremsendes til

Børne-, Unge- og Familierådgivningens underretningsmail, på mailadressen: underretning@dragoer.dk.

Ved telefonisk underretning om fysisk og psykisk vold samt seksuel overgreb, kontakt akutvagten på telefon: 24 60 43 89.

Uden for Rådhusets åbningstid kan Den Sociale Døgnvagt i Tårnby kontaktes via Københavns Politi på telefon: 114

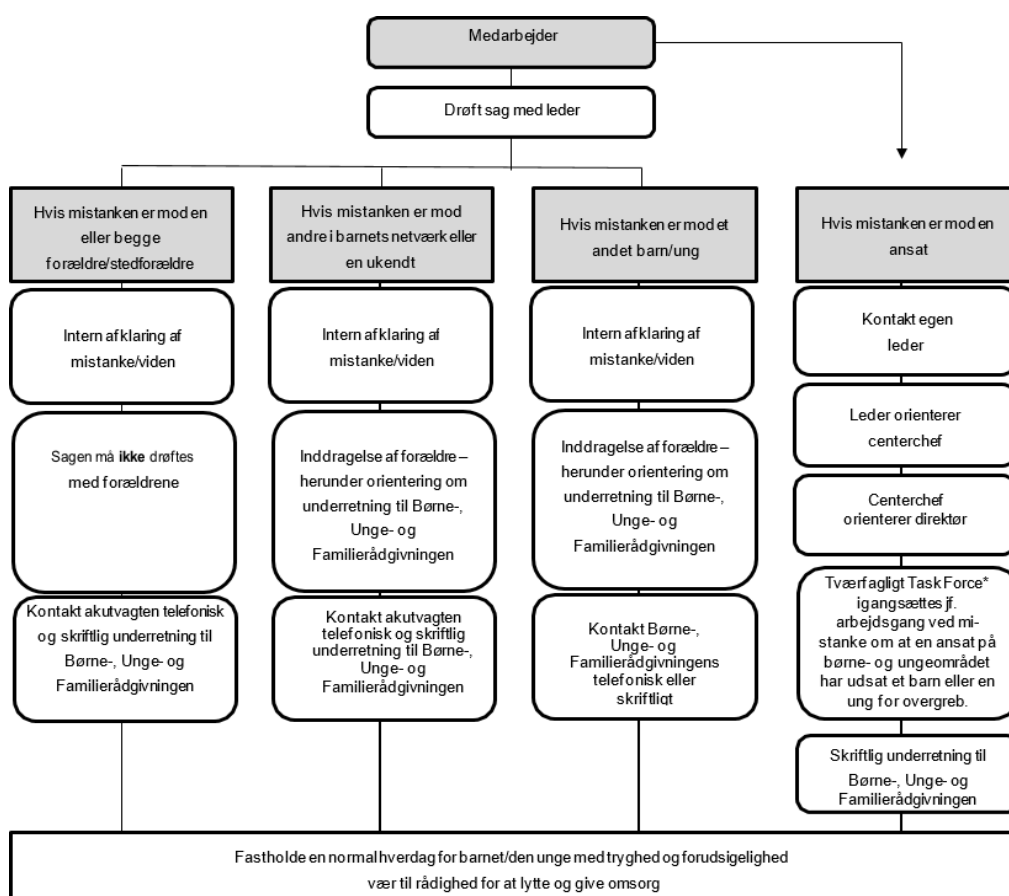
5 Handleguide i forhold til hvem mistanken retter sig mod

Der skelnes mellem 4 forskellige kategorier af, hvem mistanken retter sig imod:

- En eller begge forældre/stedforældre/værge
- Andre i barnets netværk eller en ukendt
- En ansat hvor barnet er i institution o.lign.
- Et andet barn/ung

5.1 Beredskabsplan

Figuren viser en oversigt over, hvad man som medarbejder eller leder af en institution skal gøre, hvis man har bekymring for, mistanke eller viden om overgreb mod et barn eller en ung.

*Tværfagligt Task Force består af: Centerchef, afdelingsleder af Børne-, Unge- og Familierådgivningen, leder af institution, HR, presseansvarlig og politiet.

5.1.1 Når mistanken retter sig mod forældre/stedforældre/værge

Hvad gør du som medarbejder:

- Tal ikke med forældrene/stedforældre/værge om mistanken
- Drøft og afklar evt. din mistanke med en kollega, der også kender barnet
- Orienter din leder om mistanken/den konkrete viden
- Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke - undgå at tolke på beskrivelserne
- Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen
- Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg **ikke** ind til detaljer om det mulige overgreb

Hvad gør du som leder:

- Tal **ikke** med forældrene/stedforældrene/værge om sagen
- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken og for at fremsende underretning til Børne-, Unge- og Familierådgivningen
- Hvis du er i tvivl kontakt Børne-, Unge- og Familierådgivningen

**HUSK at du altid kan kontakte
Børne, Unge- og Familierådgivningen på 24 60 43 89,
hvis du har brug for sparring i en sag om mistanke om
vold eller seksuelle overgreb.**

5.1.2 Når mistanken retter sig mod andre i barnets netværk eller en ukendt

Hvad gør du som medarbejder:

- Drøft og afklar evt. din mistanke med en kollega, der også kender barnet
- Orienter din leder om mistanken/den konkrete viden
- Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne
- Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge. Ved overgreb spørg **ikke** ind til detaljer
- Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen

Hvad gør du som leder:

- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken og for at fremsende underretning til Børne-, Unge- og Familierådgivningen
- Hvis du er i tvivl kontakt Børne-, Unge- og Familierådgivningen på telefon 24 60 43 89
- Orienter forældrene inden, der fremsendes en underretning

5.1.3 Når mistanken retter sig mod en ansat, hvor barnet eller den unge er i institution

Hvad gør du som medarbejder:

- Noter hændelser og de videre handlinger ift. til mistanken
- Orienter din leder – og **kun** din leder om mistanken/den konkrete viden
- Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg **ikke** ind til detaljer om det mulige overgreb
- Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen

Hvis din mistanke/viden retter sig mod din leder, skal du kontakte din leders overordnede i kommunen (centerchef), som har ansvaret for at gå videre jf. nedenstående procedure.

Hvad gør du som leder:

- Vurderer tyngden af mistanken/viden fra barnet, medarbejderen eller forældrene
- Orienter din centerchef

- Kontakt straks deltagerkredsen i den tværfaglige Task Force for igangsættelse af Task Forcen. Se Arbejdsgang ved mistanke om at en ansat på børne- og ungeområdet har udsat et barn eller en ung for fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb
- Task Forcen vurderer og planlægger, hvordan du skal forholde dig til den ansatte, der er under mistanke, herunder samarbejdet med personaleafdelingen.
- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken og for at fremsende underretning til Børne-, Unge- og Familierådgivningen

Må man tale med barnet?

- Som fagperson kan man blive i tvivl, når der opstår en bekymring eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb, der involverer et barn/ung. Hvor meget må man tale med barnet/den unge? Kommer man til at ødelægge en evt. politimæssige efterforskning?
- Man må altid gerne lytte til barnet/den unge og stille forståelsesmæssige eller afklarende spørgsmål til barnet/den unge. Hvis der senere skal udarbejdes en underretning eller foretages en politianmeldelse, vil samtalen med barnet indgå som et element i den beskrivelse, som fagpersonen skal videregive
- Man må ikke afhøre barnet/den unge, da det er politiets opgave. Det vil sige, at man ikke må stille detaljerede spørgsmål om hændelsen, omfang, tidspunkt for eksempelvis overgrebene osv.

5.1.3.1 Hvad sker der, når en underretning er sendt til Børne-, Unge- og Familierådgivningen?

Alle underretninger modtages og registreres af vagten i Børne-, Unge- og Familierådgivningen. Vagten vil foretage 24-timers vurdering af alle underretninger i nye og eksisterende sager vedrørende vold og overgreb.

Jævnfør Barnets Lov §18 vil vagten i sammenråd med afdelingslederen af Børne-, Unge- og Familierådgivningen foretage screening af alle underretninger i nye og eksisterende sager vedrørende vold eller overgreb. Der vil være tale om en screening, som har til formål at vurdere, om der er behov for at få barnets eller den unges støttebehov belyst nærmere, og hvis det er tilfældet, hvor omfattende en undersøgelse der så er behov for.

I sager om vold og seksuel overgreb henvises til Børnehus Hovedstaden.

Vagten vil i alle sager om vold eller seksuel overgreb træffe afgørelse om børnefaglig undersøgelse.

Modtager Børne-, Unge- og Familierådgivningen en underretning om et barn eller en ung, hvor Børne-, Unge- og Familierådgivningen allerede har iværksat støttende indsatser, skal sagen genvurderes. Der skal foretages en "second opinion", hvor en anden person i samme myndighed, som ikke tidligere har deltaget i behandlingen af sagen, skal deltage i genvurderingen jf. Barnets Lov §137.

Når Børne-, Unge- og Familierådgivningen modtager en underretning fra en medarbejder eller leder, vil der inden for 6 dage blive fremsendt en kvitteringsskrivelse.

Ved behandling af en underretning om overgreb mod et barn eller en ung gennemfører Børne-, Unge- og Familierådgivningen den lovpligtige børnesamtale. Når underretningen omhandler overgreb eller mistanke herom fra forældrenes side, skal samtalen finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse jf. Barnets Lov §137, stk. 2.

Når du som ansat underretter, er du ikke part i sagen, men Børne-, Unge- og Familierådgivningen skal orientere dig om, hvorvidt der ydes råd- og vejledning jf. Barnets Lov §30, foretages en afdækning eller iværksættes en børnefaglig undersøgelse og herefter særlig støtte til barnet/den unge eller om sagen lukkes.

Lokalt medansvar for proces

I situationer, hvor en voksen (evt. medarbejder) eller et barn anklages for eller er under mistanke for at have begået overgreb, vil derudover den beskrevne proces om underretning m.v. typisk skulle gennemføres en lokal proces med fokus på de øvrige børn, medarbejdere, forældre, bestyrelser samt evt. håndtering af pressen. Procedurer og ansvar herom beskrives i særlig arbejdsgang, der er udarbejdet på baggrund af beredskabsplanen. Håndtering heraf vil altid ske i samarbejde med direktøren for området.

Børnehuset Hovedstaden

Når et barn eller en ung har været udsat for et fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb (både fysisk og digitalt) eller ved mistanke herom, skal Børne-, Unge- og Familierådgivningen i forbindelse med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse benytte det Børnehus, som kommunen er tilknyttet jf. Barnets Lov §125. Dragør Kommune er tilknyttet Børnehus Hovedstaden.

Sager til Børnehuset kan opdeles i 2 kategorier:

- En konsultativ sag
- Børnehussag

Ved en konsultativ sag forstås en sag, hvor man har en vag mistanke om overgreb. Her kan Børne-, Unge- og Familierådgivningen kontakte Børnehus Hovedstaden telefonisk og få en rådgivende samtale. Børnehus Hovedstaden yder rådgivning og vejledning til Børne-, Unge- og Familierådgivningen vedrørende Børnehusets målgruppe.

En børnehussag er en sag, hvor der er viden eller mistanke om overgreb imod et barn under 18 år (fysiske eller seksuelle overgreb), og hvor Børne-, Unge- og Familierådgivningen træffer afgørelse om at iværksætte en børnefaglig undersøgelse, eller afgørelse om at revidere den børnefaglige undersøgelse der foreligger i sagen, hvis der er allerede foreligger en undersøgelse jf. Barnets Lov §§20 og 21.

Formålet med Børnehuset er, at sikre en samlet, koordineret og skånsom tværfaglig indsats af høj kvalitet over for det enkelte barn eller den enkelte unge.

Børnehusets målgruppe er:

Børn og unge i alderen 0 til og med det 17. år som har været udsat for overgreb i form af:

- Seksuelle overgreb og/eller fysisk eller psykisk vold, eller hvor der er mistanke herom
- Barnet/den unges nærmeste omsorgspersoner
- Kommunale børne- og ungerådgivere, der behandler konkrete sager, hvor der er viden eller mistanke om seksuelle, fysiske eller psykiske overgreb, eller som har behov for konsultativ bistand i sager, hvor der er en vag mistanke

Sager, der som udgangspunkt falder uden for Børnehusets målgruppe:

- Sager om vold mellem jævnaldrende, som eksempelvis foregår i nattelivet som gadevold eller som banderelateret vold
- Sager hvor kommunen ikke vurderer, at der er behov for en børnefaglig undersøgelse
- Børn og unge, der har udvist seksuelt grænseoverskridende eller voldelig adfærd over for andre børn og unge. Heller ikke i de tilfælde, hvor der er tale om et barn eller en ung under den kriminelle lavalder (se nedenfor vedrørende Fønix Hovedstaden). Dog kan en sag om et barn, der har krænket et andet barn henvises til Børnehuset, hvis der opstår viden eller mistanke om, at barnet/den unge selv har været udsat for overgreb

Hvis der er tale om sager, hvor børn og unge udviser seksuelt bekymrende og/eller krænkende adfærd, har børnehuset en særskilt afdeling Fønix Hovedstaden, som mod betaling kan gennemføre specialiserede undersøgelser af børn, yde behandling, supervision og rådgivning.

Fønix Hovedstadens tilbud er primært målrettet kommunale myndighedsafdelinger, men andre fagprofessionelle, herunder døgninstitutioner, skoler, daginstitutioner kan også henvende sig til Fønix Hovedstaden.

5.2 Implementering af beredskabet på børne- og ungeområdet

Med dette beredskab er der lagt en ramme for, at alle medarbejdere og ledere inden for børne- og ungeområdet i Dragør Kommune får et grundlag for at forebygge og håndtere vold eller seksuelle overgreb mod børn og unge.

De enkelte institutioner skal på baggrund af beredskabsplanen sikre, at der blandt medarbejderne bliver sat fokus på værdier og normer i det forebyggende arbejde for at understøtte, at der skabes et trygt miljø, hvor børn og unge ikke udsættes for fysisk eller psykisk vold og seksuelle overgreb. Dette arbejde bør afspejles i et sæt politikker, regler og procedurer, der danner grundlaget for arbejdet i det enkelte afsnit, institutionen eller skole, og som er kendt af samtlige medarbejdere.

Beredskabet skal implementeres og forankres i de enkelte institutioner i kommunen og udgøre et kendt og dynamisk arbejdsredskab for ledere og medarbejdere i det daglige arbejde med børn, unge og forældre i Dragør Kommune.

5.2.1 Beredskabets ansvarshavende på børne- og ungeområdet

Direktør

Øverst ansvarlig for udarbejdelse af beredskabet og sikring af implementeringen i praksis samt for godkendelsen i Kommunalbestyrelsen.

Pressehåndtering

I sager, hvor der er mistanke om vold eller overgreb, kan der være bevågenhed fra pressens side.

Hvis der kommer henvendelser fra pressen henvises til centerchefen for Center for Børn, Skole og Familie. Det er vigtigt, at direktøren for området meget tidligt i forløbet er orienteret, og at der bliver lagt en individuel plan for, hvordan henvendelser fra pressen håndteres.

Center for Børn, Skole og Familie (BSF)

Centerchef for Center for Børn, Skole og Familie

Ansvarlig for den overordnede koordinering og for rammesætning og sagsbehandlingsprocedurer i forbindelse med implementering af beredskabsplanen i skoler og dagtilbud.

Ansvarlig for behandling af sager om vold eller overgreb, hvor en medarbejder i Center for Børn, Skole og Familie er under mistanke for at have begået overgreb samt sikring af igangsættelse af Task Force jf. arbejdsgang ved mistanke om, at en ansat på børne- og ungeområdet har udsat et barn eller en ung for fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb.

Dagtilbudsleder og skoleleder i Center for Børn, Skole og Familie

Ansvarlig for koordinering og rammesætning og sagsbehandlingsprocedurer i forbindelse med implementering af beredskabsplanen i den enkelte institution.

Ansvarlig for kvalitetssikring, via dialog med lokale ledere og håndtering af tiltag på den enkelte institution i konkrete sager og for vejledning af lederne i sagsbehandlingen.

Lederen er ansvarlig for efter behov at koordinere sagen med Børn-, Unge- og Familierådgivningen, når der er fremsendt en underretning.

Børne-, Unge- og Familierådgivningen

Afdelingsleder i Børne-, Unge- og Familierådgivningen

Ansvarlig for den overordnede koordinering og for rammesætning og sagsbehandlingsprocedurer i forbindelse med implementering af beredskabsplanen i Børne-, Unge- og Familierådgivningen.

Ansvarlig for den konkrete implementering på det sagsbehandlende niveau, samt ansvarlig for udvikling af samarbejdet med Børnehuset og politiet.

I samarbejde med centerchef, for behandling af sager, om vold og overgreb mod et barn eller en ung og hvor en medarbejder i Center for Børn, Skole og Familie er under mistanke for at have begået overgreb, samt sikring af igangsættelse af Task Force jf. arbejdsgang ved mistanke om at en ansat på børne- og ungeområdet har udsat et barn eller en ung for fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb.

Pædagogisk psykologisk Rådgivning (PPR)

Afdelingsleder for PPR

Ansvarlig for den overordnede koordinering og rammesætning og sagsbehandlingsprocedurer i forbindelse med implementering af beredskabsplanen i PPR.

Ansvarlig for kvalitetssikring, og ansvarlig for efter behov at koordinere sagen med Børne-, Unge- og Familierådgivningen når, der er fremsendt en underretning.

I samarbejde med Centerchef for Center for Børn, Skole og Familie for behandling af sager, om vold og overgreb mod et barn eller en ung og hvor en medarbejder i PPR er under mistanke for at have begået overgreb samt sikring af igangsættelse af Task Force jf. arbejdsgang ved mistanke om at en ansat på børne- og ungeområdet har udsat et barn eller en ung for fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb.

Opfølgning og vedligeholdelse

Et godt beredskab skal holdes ved lige gennem opdateringer, evalueringer og fortsatte faglige dialoger i de relevante faggrupper. Inden for børn- og ungeområdet i Dragør Kommune vil der en gang årligt blive gjort status over implementeringen af beredskabet og drøftes behov for justeringer og opfølgende tiltag. Status foregår som en dialog mellem chef og ledere på børn- og ungeområdet. De enkelte institutioner har ansvaret for at gøre status i egen organisation. Hvis der ved status viser sig behov for justeringer kontaktes Center for Børn, Skole og Familie, som er tovholder på beredskabsplanen.

6 Relevante henvisninger

Videnscentret SISO

SISO – Videnscenteret for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn – er det nationale videnscenter til bekæmpelse af vold og seksuelle overgreb mod børn.

SISO yder blandt andet rådgivning og konsulentbistand til kommuner, udgiver relevant materiale og redskaber vedr. emnet.

Fysisk vold

- [social.dk | Fysisk vold](https://social.dk/fysisk-vold)

Psykisk vold

- [For fagfolk \(levudenvold.dk\)](https://levudenvold.dk/)
- <https://politi.dk/anmeld-kriminalitet/stalking-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer/anmeld-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer>

Seksualiseret digitale krænkelser

- [Digitale krænkelser - Red Barnet](https://redbarnet.dk/digitale-krænkelser)

Viden om overgreb over for børn og unge med funktionsnedsættelser

- <https://sbst.dk/handicap/udviklingshaemning/temaer/seksualitet>

Viden om overgreb mellem børn og bekymringsbarometer, Fønix Hovedstaden

- <https://xn--fnix-hovedstaden-lxb.dk/>

Seksuelle overgreb

- <https://www.sbst.dk/boern/overgreb>

Dragør Kommune

Kirkevej 7

2791 Dragør

Tlf.: 32 89 01 00

www.dragoer.dk